

Οι διατλαντικές ροές επενδύσεων και η σημασία τους (Εμμανουέλα Πετράκη, ΜΑ Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=160988>]

2.4 Οι διατλαντικές ροές επενδύσεων

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο 2008-2010, οι ροές των άμεσων ξένων επενδύσεων (FDI Foreign Direct Investment) της ΕΕ επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Το 2009, η μείωση στις επενδύσεις της ΕΕ στο εξωτερικό οφείλεται κυρίως στην απότομη πτώση των συναλλαγών με κύριους εταίρους, όπως οι ΗΠΑ και η Ελβετία. Πιο συγκεκριμένα, οι ροές από τις ΗΠΑ και την Ελβετία μειώθηκαν κατά 51% και 67% αντίστοιχα, επίσης το 2010 οι FDI σε offshore χρηματοπιστωτικά κέντρα (OFC Offshore Financial Center) μειώθηκαν απότομα, ενώ οι ροές προς την Αφρική και την Ασία συνέχισαν να αυξάνονται με χαμηλότερο όμως ρυθμό. Στο πλαίσιο αυτό, στατιστικά στοιχεία υποδεικνύουν ότι

νέοι εταίροι αποκτούν μεγαλύτερη σημασία για την ΕΕ στο χώρο των επενδύσεων. Ειδικότερα, οι εκροές FDI της ΕΕ στη Βραζιλία τριπλασιάστηκαν την περίοδο 2008-2011 και μάλιστα το 2010, η Βραζιλία έγινε ο κύριος επενδυτικός προορισμός της ΕΕ ξεπερνώντας και τις ΗΠΑ (Gentimir, 2012).

Παρ' όλα αυτά, οι ευρωπαϊκές ροές επενδύσεων κυριαρχούνται αναμφισβήτητα από τις ΗΠΑ, οι οποίες αποτέλεσαν το 1/3 των εισερχόμενων επενδύσεων στην ΕΕ από το 2008 ως το 2010 και το 1/4 των εξερχόμενων FDI της ΕΕ. Είναι φανερό ότι οι αμοιβαίες επενδύσεις επισκιάζουν το εμπόριο και είναι η πραγματική ραχοκοκαλιά της διατλαντικής οικονομίας. Οι ΗΠΑ και η Ευρώπη είναι η κύρια πηγή αλλά και ο προορισμός για τις μεταξύ τους άμεσες ξένες επενδύσεις. Μαζί το 2014 αντιπροσώπευαν μόνο το 25% των παγκόσμιων εξαγωγών και το 30% των παγκόσμιων εισαγωγών. Αλλά αθροιστικά αποτελούν το 70% των εξερχόμενων επενδύσεων και το 60% των εισερχόμενων FDI. Την τελευταία δεκαετία 5 από τις 10 σημαντικότερες επενδυτικές αγορές των ΗΠΑ βρίσκονται στην Ευρώπη. Η Ολλανδία κατατάσσεται στη πρώτη θέση ακολουθεί το ΗΒ, ενώ η Ιρλανδία και η Ελβετία κατέχουν την τέταρτη και την πέμπτη θέση αντίστοιχα.

Οι επενδύσεις των ΗΠΑ στις χώρες της ΕΕ επικεντρώνονται σε μη τραπεζικές εταιρείες χαρτοφυλακίου, στην χρηματοδότηση και στον τομέα της μεταποίησης. Από την άλλη, οι επενδύσεις της ΕΕ στις ΗΠΑ γίνονται ως επί το πλείστον στην κατασκευή, το χονδρικό εμπόριο, τον τραπεζικό τομέα και τις ασφαλιστικές υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν καθιερώσει ορισμένες κοινές αρχές και πιο

συγκεκριμένα, επενδυτικό κλίμα χωρίς διακρίσεις, ισχυρή προστασία επενδυτών και επενδύσεων, δίκαιη επίλυση διαφορών, ισότιμοι όροι και διαφάνεια. Βέβαια η ανομοιογένεια των μελών της ΕΕ όσον αφορά τις εισροές επενδύσεων είναι αξιοσημείωτη. Αναλυτικότερα, πολλές χώρες έχουν παραμείνει δημοφιλείς επενδυτικοί προορισμοί (Γερμανία) ενώ άλλες (Ιταλία) τα τελευταία χρόνια δεν προσελκύουν σημαντικές επενδύσεις.

α) Αμερικανικές επενδύσεις στην ΕΕ

Για δεκαετίες, κανένα άλλο μέρος στον κόσμο, δεν έχει προσελκύσει περισσότερες αμερικανικές επενδύσεις από την Ευρώπη. Από το 2000 περίπου το 60% των αμερικανικών επενδύσεων γίνονται στην Ευρώπη, όπου το μεγαλύτερο μερίδιο, κατέχει το ΗΒ. Το 2008, τα περιουσιακά στοιχεία των ΗΠΑ στο ΗΒ ανήλθαν σε 1.600 δις δολάρια, ποσό μεγαλύτερο από το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των ΗΠΑ στην Ασία, τη Νότια Αμερική, την Αφρική και τη Μέση Ανατολή συνδυαστικά. Το ίδιο έτος τα αμερικανικά περιουσιακά στοιχεία στην Ιρλανδία είχαν αξία 650 δις δολαρίων, περισσότερο από το σύνολο του ενεργητικού των ΗΠΑ στη Γερμανία ή την Ελβετία.

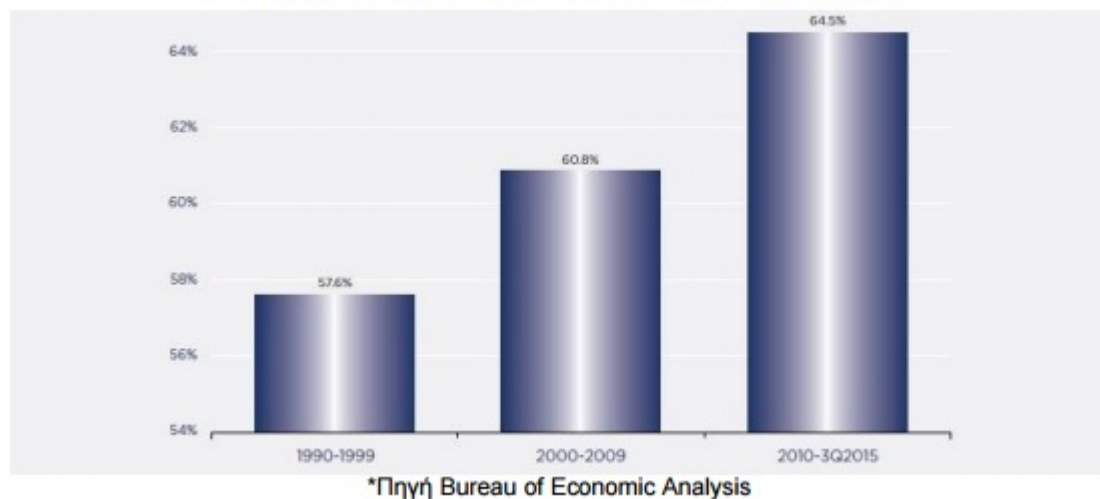
Στο τέλος του 2010, οι ΗΠΑ αντιπροσώπευαν το 41% των παθητικών αποθεμάτων FDI[2] της ΕΕ συνολικά. Οι αμερικανικές επενδύσεις έγιναν κυρίως σε χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες. Ο δεύτερος μεγαλύτερος κάτοχος εισερχόμενων FDI στην ΕΕ ήταν η Ελβετία, ενώ εξίσου σημαντικά μερίδια κατείχαν ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Σιγκαπούρη, το Χονγκ Κονγκ και η Ρωσία.

Οι FDI των ΗΠΑ προς την ΕΕ αυξήθηκαν σχεδόν 30% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2010, μια σταθερή ανάκαμψη από τα χαμηλά επίπεδα του 2009. Οι επενδυτικές ροές των ΗΠΑ αυξήθηκαν απότομα προς το ΗΒ (243%), το Βέλγιο (172%), την Ιταλία (48 %) και τη Γερμανία (22%). Ωστόσο οι αμερικανικές επενδύσεις στην Ιρλανδία υποχώρησαν κατά 17,5% (ενώ προηγουμένως είχαν υπερδιπλασιαστεί από 4,6% το 1990 σε 10% το 2000) και στην Ισπανία κατά 6% το 2010. Επιπλέον, οι αμερικανικές επιχειρήσεις απέσυραν επενδύσεις αξίας 157 εκατομμυρίων δολαρίων από την Ελλάδα το 2009 και 18 εκατομμυρίων το 2010 (Hamilton and Quinlan, 2011).

Το 2015, το 60% των συνολικών εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων των ΗΠΑ είχε προορισμό την Ευρώπη και μόλις το 16,1% πήγε στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού. Ωστόσο, οι αμερικανικές FDI γίνονται όλο και πιο συγκεντρωμένες. Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2015, πέντε χώρες αντιπροσώπευαν σχεδόν το 90% των συνολικών αμερικανικών εκροών FDI και αυτές ήταν η Ολλανδία (31,2%), η Ιρλανδία (19,7%), το ΗΒ (18,3%), το Λουξεμβούργο (11%), και η Ελβετία (9%). Η

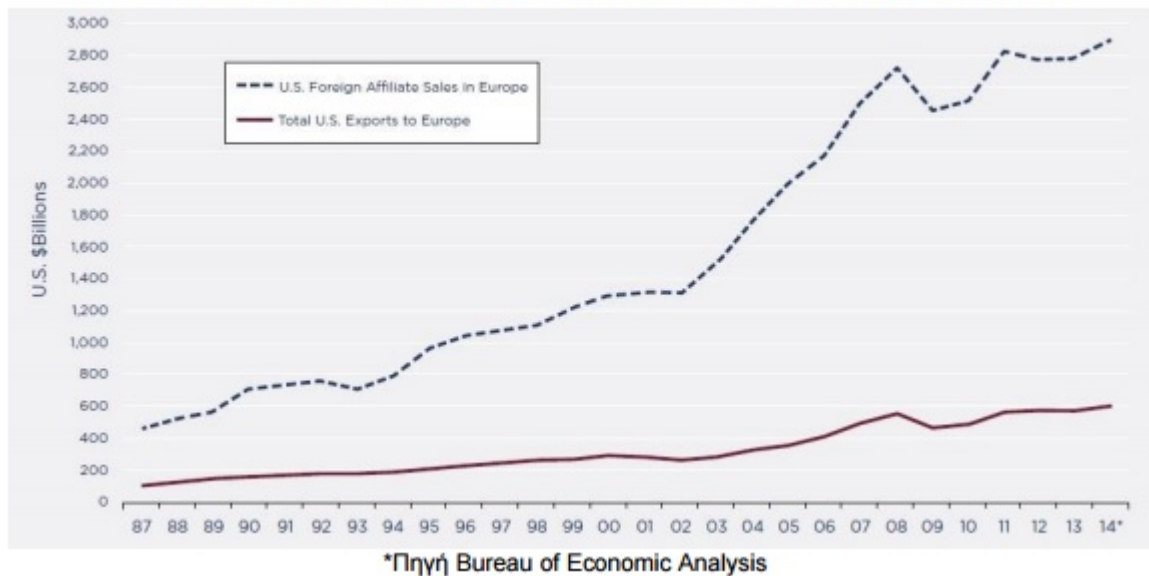
αξία των αμερικανικών επενδύσεων στην Ευρώπη το 2015 ήταν περίπου 185 δις δολάρια, παρουσιάζοντας αύξηση 7,7% συγκριτικά με το 2014. Όμως και το 2015 οι αμερικανικές επιχειρήσεις απέσυραν τις επενδύσεις τους από την Ελλάδα, την Ουγγαρία και την Πολωνία.

Διάγραμμα 2.7: Αμερικανικές ροές FDI στην Ευρώπη

Περαιτέρω, η Ευρώπη παραμένει η πιο κερδοφόρα περιοχή παγκοσμίως για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ. Το εισόδημα των αμερικανικών θυγατρικών εταιριών στην Ευρώπη εκτιμάται ότι έφθασε τα 196 δις δολάρια το 2010, ένα υψηλό ρεκόρ μετά από την ύφεση του 2009. Ακόμη και κατά την κρίσιμη αυτή περίοδο, η Ευρώπη αντιπροσώπευε πάνω από το 53% των συνολικών εσόδων των αμερικανικών θυγατρικών. Το 2014 η συνολική εταιρική παραγωγή έφθασε τα 1.400 δις δολάρια, μάλιστα οι πωλήσεις των αμερικανικών θυγατρικών στην Ευρώπη ξεπέρασαν τα 2.900 δις δολάρια αντιπροσωπεύοντας το 46% των παγκόσμιων πωλήσεων των θυγατρικών εταιριών της Αμερικής (Hamilton and Quinlan, 2016).

Διάγραμμα 2.8: Πωλήσεις αμερικανικών θυγατρικών εταιριών στην Ευρώπη

β) Ευρωπαϊκές επενδύσεις στις ΗΠΑ

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, από το 2000, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει περίπου 1,4 τρισεκατομμύρια δολάρια στις ΗΠΑ, ποσό περισσότερο από το διπλάσιο της δεκαετίας του 1990. Η Ευρώπη αντιπροσώπευε περίπου το 76% των συνολικών επενδυτικών εισροών των ΗΠΑ την περίοδο 1990-1999 και 72% κατά τα έτη 2000-2010. Το 2008 το ΗΒ ήταν ο μεγαλύτερος κάτοχος περιουσιακών στοιχείων των ΗΠΑ, ακολουθούσαν οι ελβετικές επιχειρήσεις, με την Γαλλία και τη Γερμανία να κατατάσσονται στην τρίτη και την τέταρτη θέση αντίστοιχα.

Το 2009 οι FDI της ΕΕ στις ΗΠΑ ήταν σχεδόν 13 φορές περισσότερες απ' ότι σε συνδυασμό οι επενδύσεις της ΕΕ στην Κίνα και την Ινδία. Οι ΗΠΑ ήταν ο κορυφαίος αποδέκτης των ευρωπαϊκών επενδύσεων και το 2010, με τις επενδύσεις να έχουν αξία 106 δις δολάρια, σημειώνοντας αύξηση 70% από το 2009. Αν και πρόκειται για σημαντική βελτίωση, το επίπεδο των επενδύσεων είναι πολύ χαμηλότερο από το 2008. Η ανάκαμψη των ευρωπαϊκών εισροών στις ΗΠΑ προήλθε από την Ολλανδία (+ 391%), το ΗΒ (+ 93%), την Ελβετία (+ 87%), την Ιρλανδία (+ 85%), τη Γερμανία (+ 53%) και τη Γαλλία (+ 17%). Σε συνδυασμό, αυτές οι έξι χώρες αντιπροσώπευαν σχεδόν τα δύο τρίτα των συνολικών επενδύσεων της ΕΕ στις ΗΠΑ τους πρώτους εννέα μήνες του 2010, οι οποίες έγιναν κυρίως στον τομέα της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης, των επιχειρηματικών και των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων.

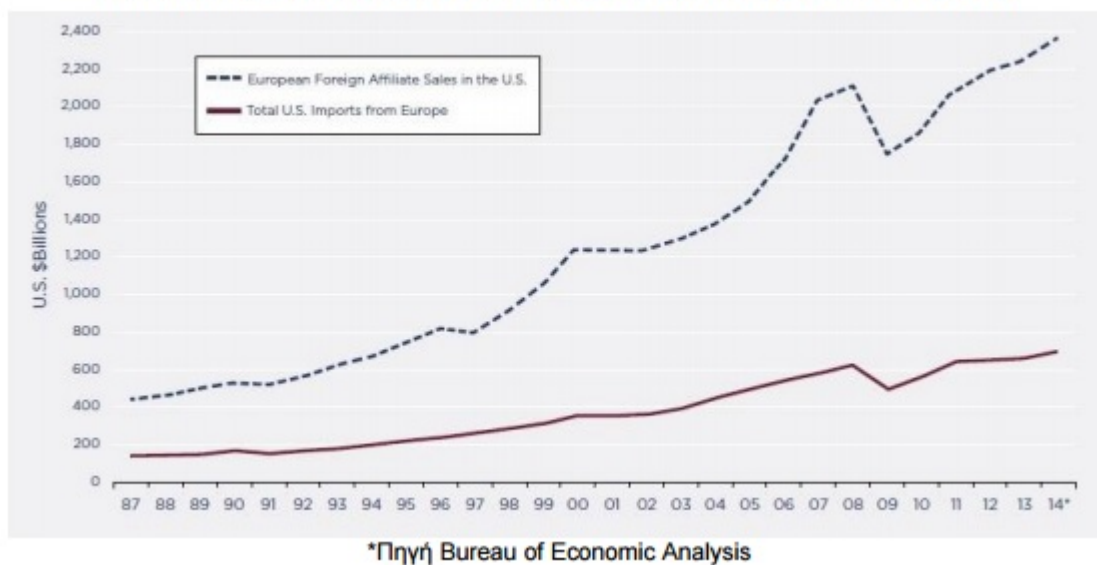
Το 2010 η Ελβετία ήταν ο δεύτερος πιο σημαντικός επενδυτικός προορισμός της ΕΕ, με ποσοστό 14%. Παράλληλα, τα αποθέματα FDI της ΕΕ στη Βραζιλία

αυξήθηκαν κατά 73% κατά την περίοδο 2008-2010, υπογραμμίζοντας την αυξανόμενη δραστηριότητα της Ευρώπης στην περιοχή. Το 2014, η Ευρώπη αντιπροσώπευε σχεδόν το 70% των επενδύσεων στις ΗΠΑ, ποσοστό που εκτιμάται ότι έφτασε στο 80% τον επόμενο χρόνο. Το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων έγινε και πάλι από βρετανικές και ολλανδικές επιχειρήσεις, ενώ ακολουθούν το Λουξεμβούργο, η Ελβετία, η Γερμανία και η Γαλλία (Hamilton and Quinlan, 2011).

Κατά συνέπεια, οι ΗΠΑ παραμένουν η πιο σημαντική αγορά από πλευράς εσόδων για πολλές ευρωπαϊκές πολυεθνικές επιχειρήσεις. Με την εμφάνιση της ύφεσης το 2008 η επιχειρηματική παρουσία της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Γερμανίας μειώθηκε κατά 10%, 9,1% και 5,8%, αντίστοιχα. Ωστόσο το εισόδημα των ευρωπαϊκών θυγατρικών εταιριών στις ΗΠΑ ανέκαμψε εντυπωσιακά φτάνοντας τα 105 δις δολάρια το 2010. Το εισόδημα των γαλλικών θυγατρικών στις ΗΠΑ το 2010 αυξήθηκε κατά 344% συγκριτικά με το 2009, ανερχόμενο στα 15 δις δολάρια περίπου. Τα εταιρικά έσοδα των γερμανικών θυγατρικών έφτασαν τα 12 δις, των βρετανικών τα 18,6 δις και των ολλανδικών τα 12,8 δις δολάρια παρουσιάζοντας αύξηση 83%, 23% και 33% αντίστοιχα. Το ΗΒ ήταν ο κορυφαίος ξένος επενδυτής στον τομέα της απασχόλησης σε 23 πολιτείες των ΗΠΑ. Η Γερμανία και η Ολλανδία κατατάχτηκαν στην πρώτη θέση σε 3 πολιτείες, ενώ η Γαλλία ήταν ο πρώτος ξένος εργοδότης σε 2 πολιτείες.

Το 2014 το σύνολο του ενεργητικού των ευρωπαϊκών θυγατρικών εταιριών στις ΗΠΑ ήταν περίπου 8,4 τρισεκατομμύρια δολάρια. Το ΗΒ κατέλαβε την πρώτη θέση, ακολουθούμενο από τη Γερμανία, την Ελβετία και τη Γαλλία. Αν και η σημασία της αμερικανικής αγοράς για τις ευρωπαϊκές πολυεθνικές επιχειρήσεις είναι δεδομένη, τα ευρωπαϊκά εταιρικά έσοδα μειώθηκαν και πάλι το 2015 κατά 10% περίπου, μετά από πτώση 4,3% το 2014 (Hamilton and Quinlan, 2016).

Διάγραμμα 2.9: Πωλήσεις ευρωπαϊκών θυγατρικών εταιριών στις ΗΠΑ

(συνεχίζεται)

[2] Μέσω των εξερχόμενων επενδύσεων η χώρα επενδυτής δημιουργεί περιουσιακά στοιχεία στο εξωτερικό γνωστά ως ενεργητικά αποθέματα FDI. Αντίστοιχα οι εισροές FDI αποτελούν υποχρέωση της χώρας υποδοχής απέναντι στους ξένους επενδυτές δημιουργώντας παθητικά αποθέματα FDI.